

– Prečo mi to hovoríte? Mňa sa to netýka. Ja predsa nie som tehotná! Určite nie! – Judita Hanková sa uprene pozerala lekárovi do očí, akoby ho chcela zhypnotizovať.

– Mal by som vám blahoželať, pani Hanková. Viem, že už dlho čakáte na túto správu, – povedal muž v bielom plášti a v jeho hlase si nemohla nevšimnúť smútok.

– Naozaj budem mať dieťa? Môj muž sa zblázni od radosti! – vykrikla.

Vyskočila zo stoličky, natiahla ruku, aby sa s lekárom rozlúčila. Odrazu mala naponáhlo.

– Sadnite si, prosím, musíme sa porozprávať, – povedal lekár a požiadal ju, aby sa posadila.

– Mali by ste pouvažovať nad prerušením tehotenstva zo závažných zdravotných dôvodov. Nebude potrebné, aby ste išli pred interrupčnú komisiu. Poradte sa s manželom. Je mi to veľmi ľúto, ale bude to pre dieťa a aj pre vás najlepšie riešenie. Na rozmyslenie zostávajú asi dva týždne.

– V žiadnom prípade! Pán doktor, vy najlepšie viete, ako veľmi túžim mať dieťa. Viete, čo všetko sme už s manželom podnikli, aby som otehotnela. Priznám sa, som už strácala nádej. Nemôžem sa spamätať. Verím, že naše dieťa bude v poriadku, že bude v tej zdravej polovici. – Judita sa tvárila, akoby lekárove varovanie vôbec nepočula.

– Je mi to skutočne ľúto, ale rubeola predstavuje veľké riziko. Dobre si to rozmyšľite a prídte o týždeň. Ak sa rozhodnete dieťa vynosiť, vypíšem vám materskú knižku.

– A mám prísť nalačno? Budete mi brať krv? – Spýtala sa pre istotu a lekár v tom momente pochopil, ako sa rozhodla.

Nemôže Štefanovi pokaziť radosť. Veď čo ak sa lekár mylí? Určite sa mylí! Pre Štefana má dnes tú najfantastickejšiu novinu. Po dieťati túžil možno viac ako ona. Ich rodina bola akási neúplná. Od určitého času sa tejto téme

obidvaja vyhýbali, ale dúfať neprestal ani jeden z nich. Potichu pestovali v sebe zrnko nádeje. Judita vyšla z ordinácie a privrela oči. Predstavila si sýtozelený, starostlivo udržiavaný trávnik na dvore za obrovským rodičovským domom a celkom zreteľne počula džavot detí. Ich detí.

Hankovci sa vrátili do Jastrabieho pred tromi rokmi. Štefana pred skončením základnej vojenskej služby veliteľ prehovoril, aby podpísal a stal sa vojacom z povolanja. Vojenský život bral vážne a začal dokonca študovať na dôstojníckej škole. Novopečenému majorovi sa počas cvičenia v ťažkom teréne prevrátilo vozidlo. Vážne si po-

ranil nohu. Museli mu ju jedenástkrát operovať. Rany hnisali, ťažko sa hojili. Bolo mu jasné, že s vojenskou kariérou je koniec. Mal dvadsaťšesť rokov, keď odišiel do civilu a našiel si miesto opravára poľnohospodárskej techni-

ky. Keď prišiel domov z roboty, vytratil sa do záhrady, ktorá sa vďaka jeho pracovitým rukám a láske k prírode stala najobdivovanejšou v dedine.

Judita niekedy prichytila muža, ako očami plnými smútku pozoruje rovesníkov, ktorí išli popri ich dome so svojimi ratoľkami. Štefana mali radi všetky deti v rodine. Trpezlivo odpovedal na všetky ich otázky, vystrájal s nimi, vyhadzoval ich nad hlavu a ony výskali od radosti a kričali: Ešte, ešte!

– Tak ako bolo v meste? Vybavila si všetko? – privítal ženu. Vzala ho za ruku a odviedla do izby, v ktorej nemali ešte nábytok. Hovorili jej detská, ale z poverčivosti ju nechceli zariadiť skôr, ako to bude aktuálne.

– Je načase, aby si sa pustil do maľovky. V zime budeme izbu potrebovať, – povedala hrdo.

– Počul som dobre? Budeme mať bábätko? Ty tajnostkárka! Nepovedala si, že ideš k lekárovi!

Štefan, vysoký statný mladík, zdvihol svoju krehkú ženu vysoko nad zem a zatočil sa s ňou v strede prázdnej izby.

– Budem otcom, budem otcom, budem otcom! – kričal ako zmyslov zbavený.

– Blázonko, spusti ma na zem! Ešte ublížiš bábätku, už som v treťom mesiaci! – prosíkala Judita.

Nadvihol ľahkú bavlnenú blúzku a posial brucho svojej ženy nežnými bozkami a hladkal ho rukou stvrdnutou od ťažkej roboty.

– Milujem ťa, mi–lu–jem vás! – kričal na plné hrdlo a mal sto chutí vyjsť na hlavnú cestu a so všetkými sa podeliť so svojim šťastím.

Chytil Juditu za ruku a rozbehol sa s ňou na druhý koniec dediny k bratovi. Túto novinu si nemôžu ponechať pre seba.

Až večer, keď sa uložili do veľkej manželskej postele,

sa dozvedel, čo Judite povedal gynekológ. Kým sa spamätal, položila mu ruku na ústa a to, čo povedala, znelo ako prehlásenie a prosba zároveň.

– Žiadna interrupcia nebude. Cítim, že sa nám narodí zdravé dieťa. Tolko rokov sme čakali! Nikomu nič nepoviem. A ak bude choré, nič sa nezmení. Budeme ho milovať a starať sa oň.

– Určite všetko dobre dopadne. Nikdy by som ťa neprehováral, aby si išla na potrat, – chlácholil Štefan ženu, ale riziko, o ktorom sa dozvedel, ho znepokojilo. Dlh do noci sa prevažoval na posteli a rozmýšľal o tom, čo mu práve Judita povedala. Báľ sa komplikácií, báľ sa o milovanú ženu. Pokoj do duše mu vniesol jej neuveriteľný optimizmus a presvedčenie, že porodí zdravé dieťa.

Doktor Horák rešpektoval rozhodnutie budúcej mamičky, ale od štvrtého mesiaca ju viedol ako rizikóvu pacientku. Judita znášala tehotenstvo ťažko. Trpela nevoľnosťami, mávala nízky krvný tlak, cítila sa slabá, vyčerpaná a niekoľkokrát si poležala v nemocnici.

OKATÁ SVETLANA

Hneď po prijatí do pôrodnice 25. februára 1966 zisťoval službukonajúci lekár, že dieťa má zlú polohu a zvolil takzvaný *kliešťový pôrod*. Neprešla ani štvrtá hodina a už si Judita privinula na hrud' svoje tmavovlasé dievčatko s veľkými tmavými očkami a peknou okrúhlou tváričkou. Vyčerpávajúce bolesti sa stali vzápätí minulosťou a pri dojení nespustila oči z malého zázraku.

Štefan prišiel do pôrodnice v obleku. Obliekal si ho

iba na slávnostné príležitosti. Takmer ho nebolo vidieť za obrovskou kyticou červených ruží.

– Pozri sa, aké má milé jamôčky na lícach, keď sa usmieva! To zdedila po tebe! Nie je krásna, tá naša Svetlana?

– Najkrajšie dievčatko na svete, – povedal Štefan a opatrne pobožkal svoju prvorodenú na čielko.

Popoludní pozval do krčmy všetkých členov dedinského športového klubu, aby s nimi oslávil narodenie dcéry.

Dieťaťo rástlo, pekne priberalo, najradšej spalo vonku na čerstvom vzduchu, a toho bolo v podhorskej dedine dostatok.

– Deti, podte sem! Veď ona nevidí! Otáča sa za hlasom... Vôbec sa nepozera na červenú kocku, čo jej ukazujem a desaťtýždňové bábätko by už malo očami sledovať predmety. Ani to škúlenie sa mi nepáči. Očko jej priveľmi *zabieha*. Mali by ste ísť s ňou k lekárovi, – znepokojuje sa Štefanova matka.

– Aj ja som si všimol, že obráti hlavičku ku mne, len keď sa jej prihovorím. Keď som ticho stál pri postielke, nevšimla si ma. Hneď zajtra si vezmem dovolenku a pôjdeme do mesta k očnému, – zdôverí sa matke mladý otec.

– To nie je pravda! Naša malá nie je slepá, čo si to, mamka, vymýšľate za hlúposti?! Novorodenci ešte nevnímajú svoje okolie! Prečo ma trápите?! – rozčúlila sa Judita.

Odsotila od seba manžela, ktorú ju chcel vziať do náručia a upokojiť a vybehla z detskej izby. Vbehla do spálne a tam sa zamkla. Štefan klopal, búchal na dvere, mykal kľučkou, prosil ju, aby otvorila, ale darmo. Neotvorila, iba usedavo plakala. Vyšiel z domu a pustil sa do rúbania dreva. Rukávom košele si utieral zaslzenú tvár.

O hodinu sa znovu pokúsil otvoriť dvere, za ktorými bolo počuť tiché vzlykanie. Ani teraz Judita muža do spálne nepustila. Ustlал si teda v obývačke.

Hodiny na kostolnej veži odbili polnoc, keď štukla zámka na dverách do spálne.

– Nehnevaj sa na mňa. Zaspala som a až teraz som zistila, že neležíš vedľa mňa. Poď. Smutno mi je samej, – pohladila muža po tvári.

Lekár potvrdil zlé tušenie rodičov a starej matky.

– Vaša dcérka má šedý zákal, ktorý možno operovať, ale až keď bude staršia, keď bude mať tri roky, – oznámil im diagnózu.

Po tejto zdrvujúcej správe nemohli Judita a Štefan na spánok ani pomyslieť. Keď hovorili o budúcnosti svojej dcéry, neubránili sa slzám. Čo ak sa operácia nepodarí a Svetlana nikdy neuvidí ich tváre, nikdy neuvidí slnko.

– Určite sa to podarí, uvidíš! Musí sa to podariť! – posmeloval Štefan ženu a aj sám si dodával vyslovenými slovami silu a vieru. Musia dúfať a prosiť Boha, aby im pomohol a bol k nim milosrdný.

ÚTLE DETSTVO

– Porozprávaj mi o tom, ako som bola maličká, celkom malilinká. Mala som hrkálky, ako môj braček? A ako som sa s nimi hrala, keď som mala choré očka? – žobroní dievčatko.

– Hrkálky sme ti dávali do postielky. Vložili sme ti ich do rúčky a keď si trochu podrástla, sama si ich našla v postielke. Potom si ich odhodila a o chvíľu si ich hľadala. A beda, ak si ich hneď neobjavila! Spustila si taký krik, až sa okná triasli, – spomína teta Emília.

– Porozprávaj mi ešte raz, ako som oblizovala stenu...

– A o tom, ako si vyjedala hlinu z kvetináčov tiež? Ešte si nemala ani rok a už si začala robiť prvé krôčiky. Najprv sme ťa vodili za ruky, potom si sa pustila sama. Na chodbe sme všetko vypratali, aby si nenarazila a neudrela sa. Najbezpečnejšie si sa cítila pri stene. Malými rúčkami si sa jej pridržala a jazýčkom si oblizovala maľovku. Vo výške tvojej pusu sa tiahla svetlá čiara. Keď si začala objavovať svet, museli sme poznášať všetky kvety do pivnice. Iba na sekundu sme ťa spustili z očí a už si naberala rúčkami hlinu a jedla ju ako najväčšiu pochúťku. Vyzerala si ako čertík.

– A teraz o mojom jazýčku! Prosím! Prosím!

– Ty si taká otrava malá, ale milá. Ukáž ten tvoj nabrúsený jazýček!

Svetlana vyplazí na Emíliu jazyk s hlasným *bé* a prstom ukáže na miesto, kde cíti jazvu.

– Posadila som ťa v kuchyni za stôl a dala som ti dre-

vené kocky, aby si postavila domček, kým sa vrátim z obchodu.

– A ja som ho nepostavila, že? Bola som neposlušná?

– Žiadna hra ťa dlho nebavila. Tvoja mama umývala dlážku v kuchyni a spievala si. Zliezla si zo stoličky a išla za jej hlasom. Na mokrej podlahe sa ti nožička pošmykla, spadla si, ústami si narazila o kraj vedra. Zúbkami si si rozrazila jazyk tak nešťastne, že držal iba na vlásku. Kým mama k tebe pribehla, už sa ti z úst valila krv. Plakala si, určite ťa to veľmi bolelo.

– Bála sa, že zomriem? – vypytuje sa malá slečna.

– Veľmi sa zlakla, vzala ťa na ruky, vybehla na ulicu hľadať pomoc. Nieкто z dediny zavolał záchranku, – spomína teta Emília.

– Potom mi jazýček zašili a teraz mám jazvu. Pamätám sa na to. Potom som nemohla jesť a ani rozprávať.

– To je pravda, báli sme sa, či budeš môcť rozprávať. O dva týždne si na bolačku zabudla. Myslím, že sa na túto príhodu nemôžeš pamätať, lebo si bola veľmi malá. Ani ja si nepamätám, ako to bolo, keď mi zomrela maľička. Tiež som mala dva roky, – hovorí so smútkom v hlase teta.

– Ale ja si to pamätám a hotovo! – trvá dievčatko na svojom.

Do izby nebadane vklzol pes. Judita ho priniesla domov pred tromi rokmi. Pracovala ako poštarčka a ktosi z druhého konca dediny jej ponúkol šteňa za fľašu vodky. Čistokrvný bernardín sa stal najmilším spoločníkom jej nevidiacej dcéry.

Medzi tretím a šiestym rokom podstúpila Svetlana šesť operácií. Tri operácie na ľavom a tri na pravom oku. Keď nebola práve v nemocnici, chodila do materskej školy.